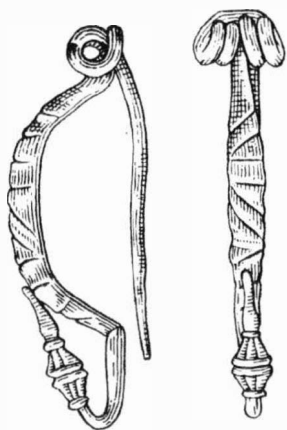

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1972

BRNO 1973

1972 Mitglieder der Expedition des AÚ ČSAV in Mikulčice auf eine Untersuchung der Gasleitungsstrasse im Kataster der Gemeinde Nový Poddvorov ausgesandt. Bei der Begehung der noch nicht verschütteten Rinne mit gelegter Leitung wurden gestörte Gräber in der Flur „Podkovné“ festgestellt, die östlich der Gemeinde liegt. Bei der Bergung deckte der Grabungstechniker des AÚ R. Skopal mit weiteren Mitarbeitern insgesamt 13 Skelettgräber ab. In den Gräbern, von welchen einige stark durch die Gasleitung gestört waren, fand man in drei Fällen (Gr. 1, 11, 12) S-förmige Schläfenringe, in sieben (Gr. 1, 2, 3, 6, 9, 10, 12) Münzen. Zwei S-förmige Schläfenringe sind aus Bronze und haben einen Durchmesser um 1,5 cm, der dritte ist mit Silber plattiert und hat einen Durchmesser von 2 cm. Die Münzen waren bis jetzt laboratorisch noch nicht bearbeitet worden, daher kann man sie nicht näher bestimmen. Vorläufig kann gesagt werden, dass unter diesen, Prägungen des ungarischen Königs Andreas (1046–1061) vorkommen, was uns gemeinsam mit den S-förmigen Schläfenringen ermöglicht, das Gräberfeld in die zweite Hälfte des XI. Jahrhunderts zu datieren. Der Friedhof, dessen Teil untersucht wurde, gehörte vermutlich zu dem Städtchen Poddvorov, welches im Jahre 1261 als Besitz des Klosters von Velehrad erwähnt wird und in den Kriegen zwischen Jiří von Poděbrad und Mathias Corvinus vernichtet wurde. Die Überreste dieses Städtchens kann man zwischen dem Gräberfeld und dem heutigen Nový Poddvorov in der Flur Kostel.sko sehen; hier blieben sogar — wie es scheint — auch Reste der Befestigung erhalten.

NÁLEZ MLADOHRADIŠTNÍHO HROBU V PŘEROVĚ (okr. Přerov)

MARIE JAŠKOVÁ, Vlastivědný ústav, Přerov

V Přerově v ulici Šířava byly počátkem r. 1972 při vyhlubování kanalizačních a teplovodních příkopů zjištěny nezřetelné objekty, z nichž bylo získáno něco zlomků mladé hradištní keramiky. Terénní práce se konaly v místech, kde již v r. 1931 byla nalezena v tehdejší Davídkově gruntu (později vodárenský dům) kostra s mladohradištními šperky.¹ V únoru 1972 byl výkopem rozrušen hrob. Kostra byla rozvlečena, takže v původní poloze zůstala jen lebka a levá paže. Hlava směřovala k severozápadu, tělo bylo položeno na zádech. U levého spánku byly nalezeny tři esovité záušnice, u pravého jen jedna. Záušnice jsou zhotoveny z bronzového drátu, jehož jeden konec byl roztepán a svinut v kličku; průměr záušnic je 42–48 mm. Další předměty nebyly nalezeny ani v okolní hlíně.

V prostoru kolem Šířavy byly již několikrát zachyceny pozůstatky hrobů, které byly někdy doprovázeny zlomky keramiky, datované do 11.–12. stol.

Poznámka:

¹ I. L. Červinka. Zpráva v archivu AÚ ČSAV Brno; V. Šikulová, *Pravěk východní Moravy I* 1958, 158.

Fund eines jungburgwallzeitlichen Grabes in Přerov (Bez. Přerov). In Přerov wurde im Feber 1972 in der Šířava Gasse ein jungburgwallzeitliches Grab gestört und zwar an der Stelle, wo bereits im Jahre 1931 ein Skelett mit jungburgwallzeitlichem Schmuck gefunden wurde. In dem entdeckten Grab waren Skelettreste, in Strecklage, mit dem Kopf nach Nordwest orientiert. Auf der linken Seite des Schädels waren drei bronzene S-förmige Schläfenringe, auf der rechten einer (Ø 42–48 mm).

POVRCHOVÉ SBĚRY NA MLADOHRADIŠTNÍ OSADĚ U MUŠOVA (okr. Břeclav)

JOSEF UNGER, Regionální muzeum, Mikulov

Na podzim roku 1972 ohlásil V. Effenberger z Přibic, že po orbě na rozhraní pasohláveckého a mušovského katastru se nachází mladohradištní střepy. Lokalita se nachází 3,5 km severozápadně od Mušova, východně od křižovatky silnice Pohořelice—Mikulov a silnice Pasohlávky—Ivaň. Povrchové nálezy střepeů se koncentrují na okraji inundačního terénu na ploše 200 × 100 m. Mezi

povrchovými nálezy převládají střepy tuhé keramiky. Nejčastěji se vyskytují střepy s okraji vně vyhnutými a nahoru vytaženými. Některé okrajové střepy jsou zdobeny radélkem. Kromě toho byla nalezena i kostěná brusle. Nálezy jsou uloženy v mikulovském muzeu př. č. 75/72 a 84/72.

Leseefunde auf der jungburgwallzeitlichen Niederlassung bei Mušov (Bez. Břeclav). Am Rande des Inundationsterrains, auf einer Fläche von ca. 200×100 m hat man Scherben von jungburgwallzeitlicher Keramik und einen Knochenschlittschuh gefunden.

POZDNĚ HRADIŠTNÍ JÁMA U DOLNÍCH VĚSTONIC

(okr. Břeclav)

BOHUSLAV KLÍMA. AŮ ČSAV BRNO

Při odebírání šterkopísku v malé a jen velmi omezeně využívané šterkovně v břehu řeky Dyje západně obce Dolních Věstonic byla v listopadu 1972 zachycena nevelká zahloubená jáma. Měla kotlovitý profil o šířce 95 cm a dosahovala celkové hloubky 102 cm při mocnosti 40 cm ornice. Její hlinitopísčitou a jen slabě popelem promísenou výplň uzavíraly na dně zbytky krátkodobého ohniště, které ležely na dláždění z větších valounů. V dosah uohniště zachytil J. Šlosar při zjišťovací jednodenní akci dva úlomky svoru, patrně fragmenty žernovu, a jen jediný střep středně velké hrncovité nádoby šedavého zbarvení zdobené hustými horizontálními rýhami. Na základě tohoto nálezu lze usuzovat, že objekt pocházel ze 12. století a že souvisel s hustějším osídlením na druhém břehu řeky v prostoru hradiska „Vysoká zahrada“.

Spätburgwallzeitliche Grube in der Schottergrube bei Dolní Věstonice (Bez. Břeclav). Die Grube hatte kleine Ausmasse und ein kesselartiges Profil, der Boden war mit Steinen ausgelegt. Auf diesen lagen Überreste einer Feuerstelle, Bruchstücke eines Mahlsteines aus Glimmer und ein völlig isolierter Gefäßscherben, mit dichten horizontalen Ritzlinien verziert. Aufgrund dieses Fundes kann das Objekt in das 12. Jahrhundert datiert werden.

SLOVANSKÉ OSÍDLENÍ A HROBY Z POZDNÍ DOBY HRADIŠTNÍ NA STARÉM BRNĚ

(okr. Brno)

BORIS NOVOTNÝ. AŮ ČSAV BRNO

(Tab. 47)

Při provádění pozemních prací, spojených s úpravou vozovky a jejího okolí na Koněvově ulici byl oznámen nález hrobů. Záchraný výzkum provedený na místě nálezu zjistil, že na vyústění svahu Červeného kopce, který spadá jako ovocný sad až k ulici Koněvově (asi 2 m nad dnešní úrovní ulice) stály kdysi přízemní domky, zbourané již před mnoha lety. Na této terásce, v hloubce 60 až 70 cm pod již upravovaným povrchem byly do jílovité půdy zapuštěny dva kostrové hroby, původně orientované ve směru od SZ k JV. Při pracích byly zničeny, ale při podrobnějším průzkumu terénu jsme u zbytků lebky jedné z nich našli tři bronzové esovité záušnice o průměru 2,1 cm. Hroby mohou být tedy součástí pohřebiště, kde se pochovávalo v průběhu 11., případně v první polovině 12. století. V této souvislosti je pozoruhodné, že nedaleko odtud na Polní ulici byla před léty zjištěna osada z 11.–12. století. Za zmínku stojí, že skoro naproti místu nálezu přes ulici existoval kdysi hřbitov z 18.–19. století, který byl v roce 1935 zrušen. Zjištěné hroby narušovaly kulturní vrstvu, nalézající se 30–40 cm pod povrchem. Ta obsahovala střepy slovanské keramiky z dobře vypálené slídnaté hlíny světle hnědé barvy. Podle profilů okrajů, výzdoby a materiálu náleží sklonku 9. nebo průběhu 10. století a má obdoby v nálezech u Starobrněnského kláštera. Kulturní vrstva ještě obsahovala zlomky železné strusky a zvířecí kosti. Hroby tedy byly zapuštěny do vrstvy staršího slovanského osídlení. Mezi nálezy se vyskytly rovněž zlomky eneolitické keramiky.

Slawische Besiedlung und Gräber aus der späten Burgwallzeit in Staré Brno (Bez. Brno). Bei Herrichtungen der Fahrbahn in der Koněvova Strasse neben Haus Nr. 16 wurden bei Aushub-

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1972

Vydává: Archeologický ústav ČSAV v Brně, sady Osvobození 17/19

Odpovědný redaktor: Akademik Josef Poulik

Redaktoři: Dr. A. Medunová, dr. J. Meduna, dr. J. Řihovský

Překlady: Dr. R. Tichý, E. Tichá

Kresby: Doc. dr. B. Klíma, M. Bálek, A. Životská

Na titulní obálce: laténská spona z Rajhradu

Tiskem: Grafia, n. p., Brno, provozovna 04, Gottwaldova 21

Evidenční číslo ÚVTEI—73332

Vydáno jako rukopis — 450 kusů — neprodejně